

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора Вашук Олесі Петрівни на дисертацію Пеліхос Євгена Миколайовича на тему: «Забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження», представлену до захисту у спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії галузі знань зі спеціальності 081 Право

Ступінь актуальності обраної теми

Питання забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження актуальні, бо поширені та мають особливості. Саме вивчення змісту спеціального кримінального провадження дає можливість виявити специфіку прав на захист підозрюваного, обвинуваченого у ньому.

Дисертант зазначає, що запровадження нового порядку кримінального провадження за відсутності підозрюваного (обвинуваченого) з прийняттям Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини» від 7 жовтня 2014 року № 1689-VII стало однією з найбільш значущих новел сучасного законодавства. В свою чергу, автор стверджує, що становлення нового інституту спеціального кримінального провадження на сьогодні супроводжується існуванням низки проблем, пов'язаних з законодавчим врегулюванням, які унеможливають ефективність його функціонування. До того ж, відповідно до результатів проведеного паном Пеліхосом анкетування, 81,9 % опитаних адвокатів підтвердили необхідність законодавчого вдосконалення процесуальних положень, які регулюють інститут спеціального кримінального провадження в частині забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого (93,0 %).

Автор підкреслює, що питання забезпечення права на захист підозрюваного (обвинуваченого) у спеціальному кримінальному провадженні вивчалось науковцями фрагментарно і раніше не було предметом самостійного дослідження.

Враховуючи вищесказане, тема дисертаційного дослідження Пеліхос Євгена Миколайовича, предметом якого є забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження, є актуальною.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача

Робота виконана у Національній академії внутрішніх справ, ґрунтується на положеннях Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 року № 1393-р; Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки, затвердженій Указом Президента України від 11.06.2021 року № 231/2021 та узгоджується із Стратегією розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016– 2020 роки (постанова загальних зборів НАПрН України від 3.03.2016 року), Тематикою наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 рр. (наказ МВС 11.06.2020 р. № 454), виконана відповідно до Основних напрямів наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2018–2020 роки (рішення Вченої ради НАВС від 26.12.2017 року (протокол № 28/1), а тему дисертації затверджено рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 12.10.2020 р. (протокол № 22).

Положення та висновки дисертації висвітлено в 10 наукових публікаціях, з яких чотири статті – у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна стаття у наукових періодичних виданнях інших держав з юридичного напрямку, п'ять тез наукових повідомлень на науково-практичних конференціях та круглому столі.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях

У роботі пана Пеліхоса підкреслено, що вона є одним із перших у вітчизняній юридичній науці комплексним дослідженням, в якому на основі доктринальних положень кримінального процесу, з урахуванням положень законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність, правозастосовної практики обґрунтовано низку положень і висновків щодо забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження (*in absentia*). Автор до найважливіших положень дисертації, відносить те, що *вперше*:

- з позиції вирішення проблем реалізації права на ефективний захист при здійсненні спеціального кримінального провадження (*in absentia*) обґрунтовано необхідність у нормах КПК України передбачити обов'язкову участь у таких провадженнях не менше двох захисників, доповнивши ч. 3 ст. 46 КПК України «Загальні правила участі захисника у кримінальному провадженні»;

- обґрунтовано необхідність законодавчого закріплення процесуального порядку реагування прокурора, слідчого судді під час досудового розслідування, та суду під час судового провадження на порушення захисником права на ефективний захист, що виражається у не вжитті заходів, направлених на захист підозрюваного (обвинуваченого) та підтверджується відповідними процесуальними документами. У зв'язку з чим сформульовано пропозиції про внесення доповнень до ст. 47 КПК України «Обов'язки захисника»;

- з метою забезпечення права на ефективний захист доведена доцільність деталізувати у підзаконних нормативно-правових актах, рішеннях органів адвокатського самоврядування процедуру призначення адвокатів для здійснення захисту у спеціальному кримінальному провадженні з урахуванням спеціалізації адвоката;

- доведено, що участь захисника під час залучення останнього до проведення окремої процесуальної дії відповідно до ч. 12 ст. 615 КПК України

є порушенням права підозрюваного на захист. У зв'язку з чим запропоновано питання дистанційної участі адвоката у процесуальній дії залишити на розсуд захисника;

– з'ясовано, що зміст діяльності сторони захисту при оголошенні підозрюваного у міжнародний розшук, охоплює два напрями, зокрема, процесуальну та превентивну діяльність захисника;

– для вирішення проблеми реалізації права обвинуваченого на судовий розгляд спеціального кримінального провадження судом присяжних обґрунтовано необхідність надати можливість захиснику обвинуваченого реалізовувати аналізоване право шляхом внесення відповідних доповнень до ч. 2 ст. 384 КПК України «Роз'яснення права на суд присяжних»;

– обґрунтовано, що процесуальна діяльність захисника як одна з форм забезпечення права обвинуваченого на захист у підготовчому судовому засіданні обумовлюється функціональною сутністю стадії (судовий контроль, правосуддя) і спрямована на: 1) дотримання прав обвинуваченого та процесуальних гарантій, наданих йому кримінальним процесуальним законодавством; 2) усунення допущених помилок на стадії досудового розслідування шляхом виявлення недоліків підсумкових актів досудового розслідування, оскарження дій, рішень та бездіяльності слідчого, прокурора, а також ухвал слідчого судді, які не могли бути предметом оскарження на етапі досудового розслідування цього кримінального провадження; 3) організацію судом підготовки до судового розгляду;

– розглянуто питання забезпечення права на захист обвинуваченого за його відсутності у судовому розгляді через призму дотримання стандартів справедливого суду в розрізі статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, спрямованих на забезпечення належного відправлення правосуддя, таких як: право на доступ до суду, принцип рівності можливостей, право на ефективний захист.

До того ж автором удосконалено положення щодо уявлення про історичне становлення кримінального провадження за відсутності

підозрюваного (обвинуваченого) з позиції забезпечення засад кримінального провадження; про необхідність обов'язкового залучення захисника до прийняття процесуального рішення про здійснення спеціального досудового розслідування; визначення процесуальних гарантій як засобів забезпечення реалізації права підозрюваного (обвинуваченого) на захист під час спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження; обґрунтування законодавчого закріплення позаінстанційного порядку перегляду судових рішень (вироків), ухвалених за результатами спеціального судового провадження.

Основні положення дисертаційного дослідження відображені в фахових виданнях України і іноземних країн, під час виступів на науково-практичних конференціях та круглому столі, запропоновано напрацьовані положення дисертаційного дослідження для впровадження в практику. Таке оприлюднення сприяло повноті викладу результатів дисертаційного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Мета роботи, як то забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження визначила й відповідні завдання для її досягнення. В свою чергу, вирішення таких завдань сприяло **науковій обґрунтованості отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та їх належній апробації**. Автор підкреслює, що ним удосконалені пропозиції науковців щодо чинного кримінального процесуального законодавства в частині законодавчого закріплення права на оскарження ухвал слідчого судді про надання дозволу на спеціальне досудове розслідування, визначення поняття міжнародного розшуку та моменту його оголошення, прогалин та суперечностей нормативного регулювання процедури перегляду судових рішень, ухвалених за його відсутності (*in absentia*), зокрема, щодо відсутності належних процесуальних гарантій права особи на доступ до

правосуддя та права на перегляд вироку в загальному порядку; не визначення особливого порядку апеляційного та касаційного оскарження заочних вироків (це стосується строків, суб'єктів оскарження, наслідків подання скарг та ін.); забезпечення права на захист засудженого при перегляді судових рішень, ухвалених за його відсутності.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Дисертант Пеліхос під час дослідження використовував: історико-правовий метод, який дозволив відслідкувати історичне становлення та розвиток забезпечення засад кримінального провадження за відсутності підозрюваного (обвинуваченого) (підрозділи 1.1, 1.3); формально-юридичний – при дослідженні положень кримінального процесуального законодавства щодо регламентації порядку забезпечення права на захист при здійсненні спеціального кримінального провадження (розділи 1-3); формально-логічний та логіко-семантичний – для уточнення та поглиблення розуміння понятійно-категоріального апарату (підрозділи 1.2, 2.3, 3.1, 3.2); логіко-нормативний – для формулювання та обґрунтування змін та доповнень до кримінального процесуального законодавства в частині забезпечення права на захист у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного (обвинуваченого) (розділи 1-3); метод системно-структурного аналізу використовувався для визначення порядку та підстав залучення захисника, підстав здійснення спеціального досудового розслідування, виокремлення напрямів діяльності захисника, розгляду питання забезпечення права на захист у судовому розгляді (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3, 3.2); соціологічний метод (анкетування) – для з'ясування думки практичних працівників щодо проблем дисертаційного дослідження (розділи 2-3); статистичний – для підкріплення певних тверджень статистичними даними (підрозділи 2.2).

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження

Автор розкриває теоретичне і практичне значення результатів дослідження у формулюванні нових положень, вдосконаленні існуючих та можливості використання їх у:

– законотворчій діяльності – при внесенні змін і доповнень до норм КПК України з метою вдосконалення положень, які регламентують порядок забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження (*in absentia*) (лист до Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності від 26.12.2022 року);

– правозастосовній діяльності адвокатів (Акт про впровадження наукових розробок дисертаційного дослідження в практичну діяльність адвокатського об'єднання «Богатир та партнери» від 5.10.2022 року);

– освітньому процесі – при підготовці та проведенні лекційних, семінарських та практичних занять зі слухачами, курсантами та студентами при викладанні таких навчальних дисциплін: «Кримінальний процес», «Досудове розслідування», «Особливі порядки кримінального провадження», «Адвокатура України» (Акт про впровадження наукових розробок дисертаційного дослідження в освітній процес Національної академії внутрішніх справ від 21.09.2022 року).

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційна робота пана Пеліхоса складається із вступу, трьох розділів, що поєднують дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел (259 найменувань) та чотирьох додатків. Загальний обсяг дисертації становить 256 сторінок, із них основний обсяг тексту – 190 сторінок.

Анотація представляє ключові тези роботи з переліком публікацій автора за матеріалами дисертаційного дослідження, українською і англійською мовами.

Автор у вступі визначив об'єкт і предмет дослідження, обґрунтував актуальність вибраної теми дослідження та зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, розкрив методи дослідження, встановив низку нових концептуальних положень, висновків і рекомендацій, окреслив практичне значення одержаних результатів.

У розділі 1 *«Теоретичні та правові засади забезпечення права на захист за відсутності підозрюваного (обвинуваченого)»* автором встановлено, що законодавча регламентація інституту заочного кримінального провадження в КПК України 1960 року виокремлює тільки питання умов здійснення судового розгляду при відсутності підсудного: 1) коли підсудний перебуває за межами України і ухиляється від явки до суду; 2) коли справу про злочин, за який не може бути призначено покарання у вигляді позбавлення волі, підсудний просить розглянути у його відсутності. Дисертант зазначає, що поза увагою законодавця залишилось встановлення положень, які регулювали б процедуру застосування заочного провадження та встановлювали додаткові гарантії дотримання прав обвинуваченого під час здійснення кримінального провадження за його відсутності, в тому числі права на захист. Тобто приписами досліджуваного правового акту передбачалось здійснення судового розгляду в односторонньому порядку за участю сторони обвинувачення. Сторона захисту, фактично, була позбавлена законодавцем можливості спростувати докази обвинувачення та надати свої докази, викласти свою позицію, використати засоби юридичного захисту з метою всебічного й повного дослідження обставин кримінального провадження. Окрім того, автором з'ясовано, що правові норми не передбачали положення, які б гарантувати відсутньому обвинуваченому право на повторний повний судовий розгляд за його присутності.

Дисертант з'ясував, що правові положення КПК України 1960 р. та КПК України 2012 р. до запровадження в жовтні 2014 р. порядку спеціального досудового розслідування та спеціального судового провадження (in absentia)

не передбачали окремого порядку кримінального провадження за відсутності підозрюваного (обвинуваченого), що призводило до недосягнення завдань кримінального провадження. На сучасному етапі розвитку запровадження інституту спеціального кримінального провадження (*in absentia*) стало історичним кроком на шляху реформування національного законодавства у напрямку приведення його у відповідність до міжнародних договорів та європейських стандартів.

Пан Пеліхос окрему увагу приділив прийнятому 16.01.2014 року Законом України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо заочного кримінального провадження» № 725-VII, положення якого розширювали права підозрюваного (обвинуваченого) на захист у заочному кримінальному провадженні, зокрема, передбачали обов'язкову участь захисника, закріплювали право надавати докази – письмові пояснення (що можуть використовуватись як докази у справі, підпис на яких підтверджено нотаріусом, а в разі якщо підозрюваний чи обвинувачений проживає чи перебуває за кордоном – дипломатичним представництвом чи консульською установою України за кордоном), право на оскарження слідчому судді рішення про здійснення заочного кримінального провадження під час досудового розслідування; можливість подання заяви про скасування судового рішення, ухваленого за результатами заочного кримінального провадження; право на апеляційне оскарження судового рішення, ухваленого за результатами заочного кримінального провадження та ін.

Зокрема, автором встановлено, що наукові дослідження забезпечення права на захист при здійсненні спеціального кримінального провадження можна умовно розділили на дві групи: 1. Праці, в яких питання забезпечення права на захист розглядаються у межах широкої проблематики, що дозволило отримати уявлення про наукові бачення про захист та його види, функцію захисту в кримінальному судочинстві, засаду забезпечення права на захист у кримінальному провадженні, право на захист підозрюваного (обвинуваченого) та гарантії його реалізації; 2. Наукові напрацювання, що присвячені питанням

забезпечення права на захист у кримінальному провадженні за відсутності підозрюваного (обвинуваченого).

До речі, автор з'ясовав, що у теорії кримінального процесу «захист» вживається у таких контекстних значеннях: як функція кримінального провадження; як засада кримінального провадження; як суб'єктивне право на захист; як вид діяльності адвоката.

У розділі 2 «Забезпечення прав підозрюваного при здійсненні спеціального досудового розслідування» автором встановлено, що діяльність захисника при оголошенні підозрюваного у міжнародний розшук передбачає два напрями: *процесуальну діяльність* захисника у судовому розгляді, клопотань про здійснення спеціального досудового розслідування, що полягає у наданні доказів щодо спростування доводів слідчого/детектива, прокурора в частині наявності підстав для оголошення у міжнародний розшук та перевірі порядку дотримання стороною обвинувачення загальних правил оголошення розшуку під час досудового розслідування; *превентивну діяльність*, направлену на недопущення оголошення клієнта в міжнародний розшук каналами Інтерполу шляхом використання можливостей попередження публікації циркулярного розшукового повідомлення на національному рівні та подання превентивного запиту (preventive request) до Комісії з контролю за файлами Інтерполу.

Дисертантом з'ясовано, що у кримінальній процесуальній доктрині підстави здійснення спеціального досудового розслідування класифіковано на матеріальні та процесуальні. Виходячи з цього пан Пеліхос виокремив *напрями діяльності захисника* у ході вирішення слідчим суддею клопотання про спеціальне досудове розслідування. *По-перше*, діяльність захисника полягає у перевірці доказів, які доводять або спростовують матеріальні підстави спеціального досудового розслідування (встановлення сукупності об'єктивних і суб'єктивних ознак учиненого кримінального правопорушення та визначення їх відповідності конкретній нормі Особливої частини КК України, за якою воно

кваліфіковане; заперечення доводів слідчого, прокурора в частині правової кваліфікації кримінального правопорушення, визначеної у ч. 2 ст. 297-1 КПК України; наполягання на недостатності доказів, котрі обґрунтовують підозру; спростування обставин кримінального правопорушення; доведення невідповідності висунутої підозри у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених гл. 24¹ КПК України, фактичним обставинам справи та ін.). *По-друге*, діяльність захисника передбачає перевірку доказів, які доводять або спростовують процесуальні підстави (щодо дотримання вимог КПК України стосовно порядку вручення повідомлення про підозру, наявності відомостей, які свідчать про доведеність існування обставин того, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук).

Автором акцентовано увагу, що відсутність законодавчого закріплення права на оскарження ухвал слідчого судді про надання дозволу на спеціальне досудове розслідування не тільки звужує право на захист, а і призводить до того, що сторона захисту, яка позбавлена процесуального інструменту виправлення судової помилки на цьому етапі кримінального провадження, практикує позасудове оскарження аналізованих рішень слідчих суддів, зокрема шляхом подання скарг до Вищої ради правосуддя для притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності за порушення норм процесуального права під час вирішення цього питання.

У розділі 3 «Забезпечення прав обвинуваченого при здійсненні спеціального судового провадження», на підставі системного аналізу думок науковців (Н. Р. Бобечко, І. В. Гловюк, О. В. Маленко, В. О. Попелюшко) дисертантом зроблено висновок про далеку від досконалості нормативну регламентацію порядку перегляду судових рішень ухвалених за його відсутності (*in absentia*) і у частині відсутності належних процесуальних

гарантій права особи на доступ до правосуддя та права на перегляд справи в загальному порядку, і у частині регламентації особливого порядку апеляційного та касаційного оскарження заочних вироків (це стосується строків, суб'єктів оскарження, наслідків подання скарг тощо) і, особливо, у частині забезпечення права на захист засудженого при перегляді судових рішень, ухвалених за його відсутності.

Пан Пеліхос виступив з ініціативою законодавчого закріплення можливості позаінстанційного порядку перегляду судових рішень (передусім вироку), ухвалених за результатами спеціального судового провадження з урахуванням положень Закону України «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо заочного кримінального провадження» від 16.01.2014 року № 725-VII (ст. ст. 523-5, 523-6 КПК України). До того ж, автор обґрунтував, що захисник після призначення судового розгляду продовжує реалізацію функції захисту у кримінальному провадженні за відсутності обвинуваченого, яка передбачає: 1) забезпечення дотримання стороною обвинувачення та судом гарантій і процедур щодо забезпечення права обвинуваченого безпосередньо брати участь в судовому розгляді; 2) активну участь у дослідженні доказів шляхом проголошення вступної промови, здійснення прямого допиту свідків захисту і перехресного – свідків обвинувачення, ознайомлення з речовими доказами та протоколами слідчих (розшукових) дій та іншими долученими до матеріалів кримінального провадження документами, заявлення необхідних клопотань, направлених на захист особи, висловлювання міркувань щодо кримінально-правової кваліфікації, виступу у судових дебатах з аналізом доказів та ін.; 3) ефективність захисту, що відображається у зацікавленості захисника у справі, його компетентності, своєчасності та послідовності позиції, відповідності дій захисника призначенню захисту тощо.

Висновки сформовані відповідно до отриманих результатів, список використаних джерел складається з 259 джерел.

Таким чином, дисертація пана Пеліхоса, відповідає існуючим вимогам та є завершеною науковою працею, результати якої вирішують актуальне наукове завдання.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці

Отримані результати дисертаційного дослідження пана Євгена Пеліхоса щодо забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження рекомендується для використання у діяльності правоохоронних органів, закладів вищої освіти, в наукових розробках наукових установ.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача

Позитивно оцінюючи дисертацію пана Євгена Пеліхоса, водночас необхідно звернути увагу на деякі положення, що могли б слугувати предметом подальших наукових досліджень або дискусії під час публічного захисту.

1. На стор. 43 автор зазначає, що «Законодавцями кожного з названих етапів притаманне своє уявлення про закріплення та реалізацію засад кримінального провадження. Що безперечно відображається на його здійсненні за відсутності підозрюваного (обвинуваченого). Забезпечення принципів у заочному провадженні диктувалися конкретними історичними обставинами та потребами подальшого розвитку суспільства. Якщо на першому та другому етапах відбувалось становлення та розвиток інституту здійснення кримінального провадження за відсутності обвинуваченого, що супроводжувалось прагненням законодавців забезпечити реалізацію таких засад кримінального провадження як: доступ до правосуддя, безпосередність, змагальність, вільна оцінка доказів суддями і права підсудного на захист. То в

радянському кримінальному законодавстві за нашими спостереженнями відбувся відкат назад, а правові приписи регресували в бік посилення каральної функції держави і врешті переходу від змішаного до обвинувального типу кримінального процесу. Фактичне повернення принципів забезпечення права на захист, доступ до правосуддя, змагальність та рівність сторін стало можливим із проголошенням незалежності України та відходу від репресивного характеру радянського законодавства». Вартує окремого обговорення, позиція автора щодо вищезокреслених особливостей у ракурсі використання наявного досвіду в сучасній практиці.

2. На стор. 54-55 автор дійшов до висновку, що «З огляду на визначені вище наукові підходи, вважаємо, що у теорії кримінального процесу «захист» вживається у таких контекстних значеннях: як функція кримінального провадження; як засада кримінального провадження; як суб'єктивне право на захист; як вид діяльності адвоката». Маючи такі висновки, варто було б розкрити їх розуміння й відносно практики.

3. На стор. 141 автор зазначив, що «Підсумовуючи, з урахуванням наведеного аналізу судової практики, її доктринальних та інших оцінок приєднуємось до поглядів науковців щодо необхідності законодавчого визначення поняття міжнародного розшуку та моменту його оголошення. Наведені прогалини потребують найшвидшого заповнення або подолання компетентними суб'єктами». Яке б розуміння міжнародного розшуку та моменту його оголошення запропонував би сам автор, та яким би вбачав момент його оголошення?

4. На стор. 151 автор з посиланням на першоджерела зазначає, що «потребують спеціальної регламентації у статтях глави 27 КПК України «Підготовче провадження» повноваження суду щодо вирішення питань про здійснення спеціального судового провадження [177, с. 204-205]. Натомість, законодавець розмістив правові норми таким чином, що рішення про спеціальне судове провадження може бути ухвалене тільки під час судового розгляду. Проте, на практиці часто таке рішення ухвалюється на стадії

підготовчого провадження, що відповідає позиції, згідно з якою підготовче провадження є стадією судового розгляду, тому задля однакового розуміння норм закону потрібно узгодити відповідні положення [238]». А яка позиція автора щодо необхідності таких регламентацій?

5. На стор. 164 автор дійшов до висновку, що «основною гарантією забезпечення права на захист обвинуваченого у спеціальному судовому провадженні є обов'язкова участь захисника, фундамент успішної діяльності якого на стадії судового розгляду справи закладається на попередніх стадіях, в тому числі на етапі підготовчого провадження». Якщо є основна, то варто було б передбачити й інші. Що це може бути та в якій формі? За думкою автора.

6. На стор. 180 дисертант зазначає, що «На підставі аналізу практики ЄСПЛ, національного законодавства, а також поглядів науковців і практиків, приходимо до висновків, що під час судового розгляду заочного кримінального провадження відсутність обвинуваченого позбавляє його можливості реалізувати основоположні права, передбачені статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та положеннями кримінального процесуального законодавства, внаслідок чого сторона захисту не буде знаходитись у рівних умовах із стороною обвинувачення, що ставить під сумнів наявність реальної змагальності сторін у спеціальному судовому провадженні». Думка автора, якщо є такі сумніви щодо порушення статті Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, що можна було б запропонувати у відповідь, у якій формі?

Висловлені зауваження носять переважно уточнюючий характер і не впливають на загальну позитивну оцінку виконаного дослідження. Вони переслідують мету запросити пана Євгена Пеліхоса до наукової дискусії та врахувати зазначені зауваження у подальшій науковій розробці проблематики дослідження.

Відсутність порушень академічної доброчесності

У ході вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій, фактів порушень академічної доброчесності не виявлено. Дисертаційна робота пана Євгена Пеліхоса є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота Пеліхос Євгена Миколайовича на тему: «Забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, цілісним, завершеним науковим дослідженням. В ній отримано нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження.

Дисертація Пеліхос Євгена Миколайовича на тему: «Забезпечення права на захист підозрюваного, обвинуваченого при здійсненні спеціального кримінального провадження» за актуальністю, ступенем наукової новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною значимістю здобутих результатів відповідає спеціальності 081 Право та вимогам «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 261 (із змінами і доповненнями від 3 квітня 2019 р. № 283), наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 12.07.2019 р.) і «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – Пеліхос Євген Миколайович,

на підставі захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 Право за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

професор кафедри криміналістики
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор

Олеся Вашук

Підпис О.Вашук засвідчую:

Перший проректор
НУ «Одеська юридична академія»,
доктор юридичних наук, професор

Мінас Аракелян